

Utbildningsinspektion i Hedlunda skola grundskola F-5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i

Skolverket sände den 22 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Hedlunda skola har bestått av experterna Solweig Bäckman och Marita Björkman. Besök i Hedlunda skola genomfördes den 5 april 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Hedlunda skola genomfördes formella intervjuer med rektorn och personal från förskoleklass, årskurs 2 samt årskurserna 4-5. Grupptervjuer genomfördes också med föräldrar med barn företrädesvis i förskoleklass och årskurs 2. Lektioner i förskoleklass, årskurs 2 samt årskurserna 4-5 besöktes. Under besöket fördes också spontana samtal med elever, lärare, lokalvårdare och måltidspersonal.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Hedlunds skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	24
Förskoleklass	9
Grundskola	47
Särskola	0

Hedlunda skola ingår i kommunens södra grundskolorområde. Utbildningen vid Hedlunda skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1-5 samt skolbarnsomsorg. Fritidshemmet har namnet "Lusthuset". I rektorsområdet ingår även en förskola med två avdelningar, "Skogsblomman" och "Solbacken". I rektorns ansvarsområde ingår också en årskurs inom Finnbacksskolan.

Den pedagogiska personalen arbetar i ett arbetslag. Eleverna vid Hedlunda skola är organiserade i åldersintegrerade klasser med indelningen F-1, 2-3 och 4-5.

Hedlunda skola är belägen 6 km från centrala Lycksele. Skolan består av en huskropp som är om- och tillbyggd. Skolan saknar idrottshall. Undervisning i idrott och hälsa samt slöjd förläggs till på Johan Skyttes skola i centrala Lyckse-

le. Skolan har tillgång till bredbandsteknik och datorer används i vardagsarbetet. Ungefär 50 procent av eleverna vid skolan har skolskjuts.

Skolgården erbjuder varierade lekområden med närhet till skog och mark. Den har även redskap för olika aktiviteter. På skolområdet finns tillgång till fotbolls- och hockeyplaner samt elljusspår.

Lycksele barn- och utbildningsnämnd genomförde inför läsåret 2004/05 en förändring i organisationen från tre till två grundskoleområden. Inför kommande verksamhetsår planeras ytterligare en förändring av organisationen i vilken Hedlunda skola kan ingå.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Föräldrar har i allmänhet kännedom om de lokala undervisningsmål som skolan utarbetat för årskurserna 2-5. För respektive årskurs finns övergripande mål, sociala mål samt undervisningsmål i olika ämnen. Det anges också vad eleven skall lära sig för att nå angivna mål. Inspektionen visar att eleverna tillsammans med föräldrarna och läraren sätter upp egna mål vid utvecklingssamtalen och att dessa regelbundet följs upp.

Utvärdering av elevernas utförda arbeten genomförs kontinuerligt av eleverna själva, i klassråd och elevråd samt även tillsammans med läraren. De yngre eleverna följer sin kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik, engelska och i värdegrundsfrågor. Eleverna kan konkret se och utvärdera vad de kan med stöd av arbetsmaterialet "Jag kan".

De äldre eleverna följer sin kunskapsutveckling i samtliga ämnen utom i ämnena slöjd samt idrott och hälsa. De utvärderar sina kunskaper tillsammans med läraren med stöd av arbetsmaterialet "Jag kan mera". Vid inspektionen framkommer att eleverna ökat sin insikt om sig och sitt lärande.

I sitt arbete med att följa elevernas kunskapsutveckling använder skolan nationella prov, diagnoser, observationer och samtal. I matematik används också ett analyschema. Vidare genomför skolan de nationellt utarbetade diagnoserna för årskurs 2.

En ny handlingsplan i syfte att förebygga, upptäcka och möta språk-, läs- och skrivsvårigheter avseende förskolan till och med årskurs 6 är utarbetad för kommunens skolor. Bedömning av elevernas tal- och språkförmåga görs i förskoleklassen av talpedagog. I övriga klasser görs bedömningar av klasslärare i form av fonolek, läskedjor, diagnoser av olika slag samt nationella prov.

Inspektionen visar att arbetet med de yngre elevernas språkutveckling har engagerat elever och föräldrar samt ökat elevernas medvetenhet i språk.

Hedlunda skola genomför de nationella ämnesproven i årskurs 5. Vid skolan har samtliga elever uppnått målen avseende ämnesproven i svenska och engelska. I matematik har nästan alla elever uppnått målen.

I intervjuer med lärare och föräldrar framkommer att eleverna vid skolan når goda kunskaper. Eleverna har utifrån ålder och mognad lärt sig utforska äm-

nesområden både självständigt och i samarbete. Vid inspektionstillfället visas också exempel på en "forskarmodell" som genomsyrar arbetet från förskoleklassen till och med årskurs 5. Modellen innebär en stegring av krav utifrån ålder och mognad. Intervjuer och inspektörernas observationer visar genomgående på en positiv inställning till lärande hos eleverna.

I skolans kvalitetsredovisning uppges att eleverna har ökat sin förmåga att hantera konflikter. De har utvecklat sin förmåga till inlevelse och förståelse för andra människor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resultat inom området kunskaper, utveckling och lärande är goda.

Inspektörerna bedömer dock att Hedlunda skola bör förbättra sin uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i ämnena slöjd samt idrott och hälsa.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

I Hedlunda skolas arbetsplan för år 2004/05 är värdegrundsmålen att motverka kränkande behandling, lära sig respekt för och omsorg om närmiljön. Eleverna skall också tränas i att leva sig in i och förstå andra människors situation.

Inspektionen visar att Hedlunda skola är en trygg skola med bra stämning och ett öppet klimat mellan elever, personal och föräldrar. Eleverna känner sig trygga vilket bekräftas av personalen, föräldrarna och inspektörernas observationer.

Inspektionen visar att skolan på ett tydligt och medvetet sätt arbetar med föräldrasamverkan. Föräldrarådet "Skolforum" har regelbundna möten och representeras av föräldrar med barn i varje årskurs.

Skolan genomför kontinuerligt åldersblandade aktiviteter för eleverna. Vid skolan pågår dagliga aktiviteter över åldersgränserna. Alla elever arbetar med skolans "Faddergala" och är aktiva både i förberedelsearbete och genomförande. Elever, föräldrar och personal uppger att eleverna utvecklat ett bra förhållningssätt gentemot varandra som präglas av tolerans och respekt.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Enligt intervjuer överensstämmer detta med hur skolan hanterar de få fall av kränkningar som uppstår i verksamheten. I skolans handlingsprogram beskrivs kränkningar på individ- och gruppnivå. Programmet innehåller också ett vuxen-elevperspektiv. Vidare beskrivs skolans arbete med förebyggande åtgärder och skolans olika sätt att upptäcka kränkningar. Vid förekomst av kränkningar upprättas åtgärdsprogram.

Klassråd och elevråd finns vid skolan. De har regelbundna möten med några återkommande punkter på dagordningen som exempelvis trivsel och språkbruk. Eleverna har utarbetat "spelregler" som gäller för skolan. Dessa revideras vid uppkomna behov.

För de yngre eleverna bedriver skolan rörelseaktiviteter två gånger per vecka och genomför lekar utomhus. Regelbunden simundervisning från förskoleklassen och till årskurs 5 genomförs. Lektionerna bedrivs i centrala Lycksele.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetsmiljön och delaktigheten vid skolan är av god kvalitet.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

I skolans arbetsplan återges både nationellt formulerade mål att sträva mot och skolans egna bearbetningar av de nationella målen. Sju av åtta målområden inom läroplanens mål och riktlinjer återfinns i arbetsplanen. Enligt intervjuer med personalen utgör arbetsplanen ett viktigt stöd i arbetet.

Undervisningen i teknik och hem- och konsumentkunskap genomförs för de äldre eleverna integrerat i tematiska ämnesområden. I övriga ämnen genomförs undervisningen både ämnesvis och med övergripande samordning mellan ämnesområden.

För samtliga elever vid skolan utgör ”skolans forskarmodell” ett vanligt återkommande arbetssätt. Modellen visar på en stegrad kravnivå för eleverna utifrån ålder och mognad. Arbetssättet syftar till att visa på olika metoder att inhämta, bearbeta och sammanställa kunskap. Vidare skall eleverna lära sig att kritiskt granska de kunskapsutbud som finns samt ständigt utvärdera sitt arbete.

Vid inspektionen framkommer exempel på att eleverna väljer ämnesområde och formulerar egna frågor som de söker svar på. Svaren sammanställs av eleven som också väljer redovisningsform. Ämnesområdet utvärderas tillsammans med läraren. Eleverna utvärderar flera gånger under arbetsveckan genom att rita eller skriva i sina loggböcker. De äldre eleverna har möjlighet att varje vecka planera, sätta egna mål och sedan genomföra arbete utifrån egna behov. Inspektionen visar att eleverna har möjlighet utifrån ålder och mognad att utöva inflytande över sitt lärande.

Arbetslaget hanterar elevvården med stöd av specialpedagoger, skolsköterskan samt rektorn. Rektorn deltar vid elevvårdskonferenser och vid behov av kompetens utifrån finns stöd att få i kommunen.

Vid skolan finns två specialpedagoger. Båda arbetar med förebyggande och åtgärdande insatser avseende elever i behov av stöd. Skolan har som målsättning att sätta in tidiga insatser. Underlaget utgörs av exempelvis personalens observationer, diagnoser och utredningar samt gruppkonferenser.

Lärare, specialpedagoger, elev och föräldrar tillsammans utarbetar åtgärdsprogram. Skolans åtgärdsprogram innehåller långa och kortsiktiga mål, insatser, ansvarig och när uppföljning skall ske. Vidare finns dokumentation över stödin-satser. Åtgärdsprogrammen visar på ett strukturerat arbete för att ge stöd utifrån elevernas behov.

Utvecklingssamtal genomförs en gång per termin där mål för elevens lärande gemensamt sätts upp och utvärderas vid nästa samtal. Inspektionen visar att utvecklingssamtalen vid skolan ger information om elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling. Vid intervjuer framkommer att beskrivningen av elevernas kunskapsutveckling dokumenteras och relateras till undervisningsmålen för de olika ämnena.

Upplägget för utvecklingssamtalen vid skolan utgörs av att föräldrarna i förväg får hem frågor att besvara. Innehållet i den informationen som skolan ger elever

och föräldrar inför samtalet varierar utifrån elevens ålder. Den dokumentation som utgör underlag för bedömning av elevernas kunskapsutveckling sker i form av portfolio, genomförda arbeten, diagnoser, prov och utifrån arbetsmaterialen ”Jag kan och Jag kan mera”. Enligt intervjuer har eleverna i årskurserna 2-3 själva hållit i utvecklingssamtal.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten inom Hedlunda skola i de flesta avseenden är av mycket god kvalitet.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Skolans nuvarande rektor har arbetat vid Hedlunda skola och Finnbacksskolan sedan april år 2004. Rektorn är placerad på Finnbacksskolan men genomför regelbundna besök på Hedlunda skola ungefär en gång per vecka.

Vid inspektionen framkommer att rektorn är väl känd bland elever och föräldrar. Enligt intervjuer visar rektorn engagemang och kunskap samt tar sig tid. Personalen uppger att de har pedagogisk ledning i form av exempelvis tips, idéer och stöd till kompetensutveckling. Arbetssätten vid skolan styr dock personalen till stor del själva.

Hedlunda skolas kvalitetsredovisning beskriver genomförda åtgärder utifrån uppställda mål i arbetsplanen. Vidare återges en bedömning av uppställda mål och bedömningsgrunder för varje mål samt åtgärder för utveckling.

Elever och personal genomför utvärderingen. Bedömningen sker utifrån exempelvis samtal med elever och föräldrar, kontinuerliga utvärderingar i klassråd, observationer, dokumentation, prov och diagnoser. Dessa bedömningsunderlag ligger till grund för skolans kvalitetsredovisning som rektorn sammanställer. Enligt intervjuer genomförs dock inte någon genomarbetad analys av resultaten. Någon tydlig bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts återges inte i kvalitetsredovisningen. Föräldrarna tar del av kvalitetsredovisningen.

Arbetsplanen för Hedlunda skola för år 2004/05 omfattar läroplanens målområden. Den innehåller både nationellt formulerade mål och egna bearbetningar av de nationella målen. I arbetsplanen återges även syfte, metoder och uppföljning av uppställda mål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete inom Hedlunda skola i de flesta avseenden är av god kvalitet. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och skolan har en utarbetad arbetsplan och kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer dock att Hedlunda skola bör förbättra kvalitetsredovisningen så att den tydligt innehåller en bedömning av i vilken mån skolan har nått de nationella målen för utbildningen. Vidare kan skolan utveckla sina metoder att analysera sina resultat.

Inspektörerna bedömer också att rektorn tydligare bör ta ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolan.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Informationen om skolans verksamhet får föräldrarna genom föräldramöten, cirkulationsmappar till varje förälder avseende klassråds- och elevrådsarbetet samt genom utvecklingssamtal, veckobrev och kontaktbok.

Skolan har lokalmässiga förutsättningar att ta emot barn med fysiska funktionshinder. Vidare har eleverna tillgång till bibliotek genom den bokbuss som regelbundet återkommer. För skolarbetet nyttjar elever och personal i hög grad även kommunens läromedelscentral.

Inom elevens val arbetar eleverna varje vecka i tvärgrupper med områden som exempelvis drama, bild, rörelse, hem- och konsumentkunskap samt data. Alla elever pröva på alla dessa områden under ett läsår. Eleverna kan således inte individuellt välja ett ämne att fördjupa sig i.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna elevernas tillgång till utbildning i de flesta avseenden är av godtagbar kvalitet.

Inspektörerna bedömer dock att eleverna vid Hedlunda skola inte har en reell valmöjlighet inom elevens val.

6. Resurser

Kommunen har genomfört kompetensutveckling avseende tal- och språkstöd samt i relationskompetens. Vidare pågår kompetensutveckling i matematikdidaktik, hälsofrämjande skola och insatser avseende individuella utvecklingsplaner. Vid inspektionen framkommer att resurserna för att genomföra önskad kompetensutveckling utifrån verksamhetens och individuella behov har minskat.

Målsättningen inom Hedlunda skola är att prioritera de lägre årskurserna vid fördelningen av resurser. Specialpedagoger i samråd med klasslärare och rektor ansvarar för omfördelning av resurser. Detta sker återkommande utifrån uppkomna behov. Inspektionen visar att rektorn har god kännedom om verksamhetens behov av resurser.

Personalen vid Hedlunda skola har med något undantag adekvat utbildning. Det förekommer dock att lärare undervisar i ämnen som de inte har utbildning i. Eleverna får undervisning i slöjd samt idrott och hälsa vid en annan skola. I intervjuer framkommer att eleverna vid skolan har tillgång till datorer och läromedel lämpade för verksamheten och som är av god kvalitet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Hedlunda skola har goda förutsättningar att nå de mål som anges i kursplanerna och läroplanerna.

Inspektörerna bedömer att Hedlunda skola bör förbättra personalens kompetensutveckling så att den bättre utgår de behov som finns.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Hedlunda skola övergripande är av god kvalitet. Skolan är trygg och visar på ett öppet klimat mellan elever, personal och föräldrar. Vidare visar eleverna god inlevelseförmåga och tar hänsyn i samspelet med andra. Eleverna tillägnar sig goda kunskaper i skolans ämnen

och ämnesområden. Hedlunda skola når goda resultat avseende nationella ämnesproven i årskurs 5.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling bör förbättras i ämnena idrott och hälsa samt slöjd,
- rektorn bör tydligare ta ledningsansvaret för den pedagogiska utvecklingen vid skolan,
- kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den tydligt innehåller en bedömning av i vilken mån skolan har nått de nationella målen för utbildningen, samt
- arbetet med personalens kompetensutveckling bör förbättras så att den bättre utgår från de behov som finns.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Eleverna vid Hedlunda skola har inte någon reell valmöjlighet inom elevens val (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-08-12	Umeå

Solweig Bäckman
Marita Björkman